

RAPORT Z DRUGIEGO SPOTKANIA DYSKUSYJNEGO
POŚWIĘCONEGO SPORZĄDZENIU
PLANU ZADAŃ OCHRONNYCH
DLA OBSZARU NATURA 2000 PLB140015 BAGNO PULWY
(Rząśnik, 02 września 2014 r.)

W dniu 2 września 2014 r. w sali narad Urzędu Gminy Rząśnik (ul. Jesionowa 3 w Rząśniku) w godz. 9.30-14.00 odbyło się drugie spotkanie poświęcone sporządzeniu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 PLB140015 Bagno Pulwy.

Projekt planu zadań ochronnych (PZO) dla obszaru Natura 2000 PLB140015 Bagno Pulwy opracowywany jest w ramach projektu POIS.05.03.00-00-285/10 „Projekty planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na terenie województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego” realizowanego przez Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy. Projekt ten jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013 oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie.

Zespół prowadzący:

1. Mieczysław Stachowiak – Koordynator Merytoryczny, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy w Bydgoszczy, przedstawiciel Zamawiającego
2. Piotr Kwiatkowski – Wykonawca planu zadań ochronnych
3. Aneta Adamska i Adam Dmoch – przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, zarządzającej obszarem Natura 2000 PLB140015 Bagno Pulwy

W spotkaniu wzięło udział 29 osób, w tym przedstawiciele kluczowych dla obszaru instytucji oraz rolnicy mieszkający i posiadający gospodarstwa na omawianym terenie. Lista uczestników spotkania w załączeniu.

Cele spotkania:

- przedstawienie wstępnych wyników inwentaryzacji ornitologicznej
- przedstawienie i przedyskutowanie propozycji zapisów PZO dla obszaru Bagno Pulwy dotyczących zagrożeń i działań
- omówienie przekazanej Komisji Europejskiej wersji programu rolnośrodowiskowego 2014-2020 w kontekście PZO dla Bagna Pulwy

Uczestnicy otrzymali materiały obejmujące całość zagadnień prezentowanych i omawianych podczas prezentacji.

Program spotkania:

- 9.30 Rozpoczęcie
- Powitanie uczestników
 - Przedstawienie porządku spotkania
- 9.35 Podsumowanie ustaleń z poprzedniego spotkania, w tym rola Zespołu Lokalnej Współpracy (deklaracje); uwagi do raportu z pierwszego spotkania dyskusyjnego
- 10.00 Prezentacja – Piotr Kwiatkowski, Usługi Ochrony Środowiska „KORONGO”
- *Wstępne wyniki inwentaryzacji ornitologicznej*
 - *Wstępne propozycje zapisów PZO: zagrożenia i działania*
 - *Informacje o programie rolnośrodowiskowym wg projektu przekazanego Komisji Europejskiej*
- 11.15 Przerwa
- 11.30 Dalszy ciąg prezentacji, pytania i dyskusja
- 13.30 Ciepły posiłek i zakończenie spotkanie

Przebieg spotkania:

Spotkanie rozpoczął Wykonawca Planu, który przywitał uczestników, poinformował o przygotowanych materiałach i poprosił o podanie adresów mailowych, aby można było przesłać materiały z poprzedniego spotkania do tych osób, które w nim nie uczestniczyły. Następnie Wykonawca Planu przedstawił program spotkania i poprosił o przesyłanie wszelkich uwag i pytań na podany adres Wykonawcy.

Następnie przedstawili się wszyscy uczestnicy spotkania. Pan Wójt gminy Rząśnik powitał wszystkich uczestników i zwrócił uwagę na to, że reprezentuje interesy mieszkańców i że należałoby dążyć do tego, aby korzyści dla mieszkańców było więcej niż utrudnień.

Po przedstawieniu się uczestników spotkania, głos ponownie zabrał Wykonawca Planu, który poinformował uczestników, że dostępne są oświadczenia członka zespołu lokalnej współpracy o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych i poprosił o ich wypełnienie.

Ze względu na obecność przedstawicieli mieszkańców, którzy nie uczestniczyli w pierwszym spotkaniu, Wykonawca Planu przedstawił najważniejsze informacje dotyczące obszarów Natura 2000 oraz planów zadań ochronnych. Podkreślono, że w obszarze Bagno Pulwy są tylko trzy przedmioty ochrony: kulik wielki, derkacz oraz wędrownie ptaki wodno-błotne i że tylko z perspektywy ochrony tych przedmiotów ochrony określane będą zapisane w PZO zagrożenia i działania, że cały PZO będzie się skupiał na ochronie tych trzech przedmiotów ochrony; nie należy forsować rzeczy, które są istotne z punktu widzenia innych elementów przyrody, ale nie mają znaczenia dla przedmiotów ochrony. Musi istnieć związek między tym, co jest zapisane w planie zadań ochronnych a potrzebami tych trzech przedmiotów.

Wykonawca Planu stwierdził, że trzeba pamiętać o tym, że olbrzymia większość gruntów na omawianym terenie to grunty prywatne – nie można po prostu narzucać tego, co niekorzystnie wpływa na gospodarowanie – ewentualny spadek opłacalności musi być rekompensowany. W tym kontekście ważny jest program rolnośrodowiskowy, który jest mechanizmem rekompensowania dochodowości w związku ze wzrostem ekstensywności użytkowania łąk i pastwisk. Wykonawca podkreślił, że nikt nikogo nie zmusza do udziału w programie rolnośrodowiskowym. Natomiast w przypadku gruntów państwowych w planie zadań ochronnych można narzucić rozwiązania, które niekoniecznie są opłacalne z punktu widzenia gospodarowania. Wykonawca Planu podkreślił znaczenie osiągnięcia kompromisu.

Następnie Wykonawca Planu przedstawił wyniki inwentaryzacji ornitologicznej.

Przy omawianiu wyników dotyczących bąka jedna z uczestniczek zapytała czy stwierdzenia udokumentowane są zdjęciami. Wykonawca odpowiedział, że dokumentacji fotograficznej nie ma i że w przypadku bąka byłoby to niezmiernie trudne, dodając, że zastosowana metoda (stwierdzenie ze słuchu) jest metodą podstawową i że cała inwentaryzacja przeprowadzona była zgodnie z powszechnie stosowanymi metodykami, promowanymi m.in. przez GIOŚ. Koordynator Planu potwierdził, że przy tworzeniu planów zadań ochronnych posługujemy się zatwierdzonymi metodykami i w tym przypadku te metodyki były również stosowane. Pozwalają nam one zgromadzić wiedzę na temat występujących tu gatunków. Dokumentowanie zdjęciami byłoby zadaniem dodatkowym, ale nie wymaganym w PZO. Zatrudniając fachowców, opieramy się na ich wiedzy i doświadczeniu. Poza tym wiedza ta pochodzi nie tylko z jednego źródła i jest weryfikowalna. Aby zachować standard ogólnopolski nie możemy stosować odrębnych wymagań, nie ma takiej potrzeby i podrożałoby to znacznie koszt PZO. Stosujemy więc metodyki opracowane przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska. Wykonawca dodał, że to nie Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska wymyśliła metodę rozpoznawania ptaków na podstawie głosu, jest to metoda wykorzystywana na całym świecie od wielu lat i powszechnie uznawana. Jest to podstawowa metoda pracy ornitologów.

Omawiając mapki przedstawiające intensywność użytkowania łąk w OSOP, Wykonawca stwierdził, że chciałby przekonać rolników do programów rolnośrodowiskowych i zwrócił uwagę, że wyniki badań terenowych wskazują, że znaczna część łąk już obecnie jest koszona dopiero pod koniec czerwca albo jeszcze później.

Przedstawiciele rolników zwrócili uwagę na uzależnienie pory sianokosów od pogody, a także na problemy z bobrami. Wykonawca zauważył, że w projekcie PZO bobry są wymienione jako jedno z potencjalnych zagrożeń.

Głos zabrał Koordynator Merytoryczny Planu, który stwierdził, że po tej inwentaryzacji, a także na podstawie badań wcześniejszych ustalono, że przedmiotami ochrony są dwa gatunki, tj. kulik wielki i derkacz, oraz zgrupowania wędrownych ptaków wodno-błotnych w czasie wędrówek. Należy odnosić się do rewirów występowania ptaków będących przedmiotami ochrony.

Wykonawca Planu przedstawił mapę obszarów, na których występują ptaki, do których można dostać dopłaty. Przedstawiciele rolników stwierdzili, że dopłaty są dużo mniejsze niż dochody. Wykonawca Planu stwierdził, że na omawianym obszarze są takie miejsca, gdzie na pewno nie wjedzie się w maju. Wywiązała się dyskusja na temat dopłat. Uczestnicy zwracali uwagę na fakt, że w przypadku gospodarstw utrzymujących się z hodowli bydła mlecznego dopłaty rolnośrodowiskowe są nieatrakcyjne, ponieważ nie rekompensują deficytu paszy. Przedstawicielka Ośrodka Doradztwa Rolniczego stwierdziła, że rolnicy są informowani o programach rolnośrodowiskowych, ale że ODR i doradcy informują rolników zarówno o tym, co jest korzystne, jak i o tym, z czym udział w programie się wiąże. Zwrócono tutaj uwagę na fakt, że do programu wchodzi się na pięć lat, na brak przewidywalności warunków pogodowych, na wzmożone kontrole oraz plik dokumentacji, których rolnik nie jest w stanie przygotować, różne zakazy. Przedstawicielka ODR stwierdziła, że pracownicy ODR przedstawiają rolnikom realia. Stwierdzono również, że ci rolnicy, którzy weszli do programu, najchętniej wyszliby z niego gdyby była taka możliwość.

Przedstawicielka Wojewódzkiego Zarządu Melioracji Wodnych zwróciła uwagę, że ci, którzy uczestniczą w programie to głównie osoby, które zakupiły grunty, które są koszone pod program rolnośrodowiskowy, właściciele gruntów, na których jest za mokro i spadkobiercy,

którzy tych gruntów nie użytkują. Okolice Grąd Polewnych to tereny bardzo mokre. Cała północno-zachodnia część to duże gospodarstwa rolne.

Przed przejściem do omawiania zagrożeń i działań ogłoszono przerwę.

Po przerwie Wykonawca Planu przeszedł do omawiania zagrożeń i działań, wyjaśniając, że przy sporządzaniu planów zadań ochronnych należy korzystać z katalogu zagrożeń i stąd te czasami dziwne nazwy, np. zagrożenie „D.01.02 drogi, autostrady” – oczywiście na Bagnie Pulwy nie ma i nie będzie żadnych autostrad, ale formułując zagrożenia należy je zaliczyć do odpowiedniej pozycji z katalogu zagrożeń, podając kod i nazwę, przy czym najistotniejszy tutaj jest opis zagrożenia, który dotyczy konkretnej sytuacji. Wykonawca zwrócił również uwagę na to, że w tabeli zagrożeń ujęte są zagrożenia istniejące i potencjalne.

Głos zabrał Koordynator Merytoryczny Planu, który stwierdził, że w PZO musimy posługiwać się katalogiem zagrożeń i wyjaśnił strukturę kodów zagrożeń, a następnie zwrócił uwagę na konieczność uwzględnienia zagrożeń potencjalnych zgodnie z zasadą ostrożności.

Przedstawicielka rolników zapytała o podstawę zagrożenia *D.01.02 drogi, autostrady* i zapytała jak będzie to egzekwowane.

Wykonawca Planu stwierdził, że sensowym rozwiązaniem byłoby określenie odpowiedniego wskaźnika gęstości dróg utwardzonych we wskazaniach do dokumentów planistycznych. Wywiązała się dyskusja na temat tego zagrożenia.

Poruszono również sprawę ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko.

Podczas omawiania zagrożeń przedstawiciele rolników zapytali, czy nie będą zmuszani np. do wyłączenia jakiegoś pola z koszenia dlatego, że są tam dwa kuliki.

Wykonawca i Przedstawiciel RDOŚ po raz kolejny stwierdzili, że nikt nie może nikogo zmusić do działań, które spowodują straty w opłacalności gospodarowania. Udział w programach rolnośrodowiskowych jest dobrowolny. Nie ma obowiązku realizacji działań fakultatywnych.

W dalszej części wywiązała się dyskusja na temat melioracji i konserwacji urządzeń melioracyjnych. Przedstawiciel RDOŚ stwierdził, że dobrze byłoby, aby raport z OOS był komplementarny z PZO. W odpowiedzi Wykonawca Planu przedstawił ujęte w projekcie PZO propozycje działań związanych z melioracją i konserwacją urządzeń.

Po omówieniu zagrożeń, Wykonawca Planu przeszedł do omawiania propozycji działań, definiując wcześniej poszczególne grupy działań w PZO. Wywiązała się dyskusja na temat działania dotyczącego powołania opiekuna OSOP. Przedstawiciele RDOŚ stwierdzili, że takie działanie wiązałoby się z koniecznością utworzenia etatu w RDOŚ, co jest niewykonalne i nie powinno być regulowane PZO oraz że należałoby to działanie rozdzielić na poszczególne zadania, a następnie realizować je jako odrębne działania, przy czym wykonawców tych działań można byłoby wybrać w przetargu. Wykonawca Planu utrzymywał, że dobrze byłoby gdyby taka osoba była z tego terenu i dobrze go znała. Powinna ona odpowiadać za kontakty ze społecznością i nadzorować/kontrolować sytuację na miejscu. Z takim podejściem zgodziła się przedstawicielka Urzędu Gminy Długosiodło, stwierdzając, że powołanie opiekuna to bardzo dobry pomysł i że powinien to być ktoś, kto jest na miejscu i dobrze zna teren, a nie ktoś, kto zanim dobrze rozpozna teren, zakończy kontrakt.

W dalszej części spotkania wywiązała się dyskusja na temat działania 1A6 „Studium wykonalności wykorzystania biomasy z łąk do celów energetycznych”. Ustalono, że na razie działanie to zostaje w dokumentacji, ale jeszcze będzie dyskutowane.

Przedstawicielka Urzędu Gminy Długosiodło stwierdziła, że jest to dobre działanie, które mogłoby przekonać rolników do obszaru Natura 2000, co jest istotne, biorąc pod uwagę ich niezbyt pozytywny stosunek do udziału w programie rolnośrodowiskowym.

Przy działaniu 1A5 „Likwidacja dzikich wysypisk”, Koordynator Merytoryczny stwierdził, że jest to raczej działanie do gminnego planu gospodarki odpadami, jednakże zgodził się z uwagą Wykonawcy Planu, że mamy dużo mechanizmów, które nie zawsze dobrze działają, a taki zapis może pomóc gminom w rozwiązaniu tego problemu.

Przedstawiciel RDOŚ sformułował następujące uwagi dotyczące działań:

- Działania z zakresu modyfikacji bądź utrzymania metod gospodarowania, które nie dotyczą gospodarstw rolnych, nie powinny być określane jako „obligatoryjne”, ponieważ podział na „obligatoryjne” i „fakultatywne” dotyczy działań w gospodarstwach rolnych;
- Działanie dotyczące sposobu koszenia należałoby zaliczyć do działań fakultatywnych, a nie obligatoryjnych;
- Działanie związane z szukaniem gniazd należałoby uzupełnić sformułowaniem „Nie dotyczy działek objętych PROW.”

Wykonawca zwrócił uwagę na fakt, że praktycznie nie wiemy, co będzie w PROW-ie i że są miejsca, gdzie występuje kilka gatunków – wtedy priorytetem powinien być kulik wielki. Przedyskutowano ten problem. Przedstawicielka Urzędu Gminy Długosiodło nie zgodziła się z propozycją wyłączenia działek PROW z działania dotyczącego identyfikacji gniazd.

Wójt Gminy Rzańnik zapytał w którym pakiecie jest nasz obszar. Wykonawca wyjaśnił zainteresowanym, jakie opcje są możliwe do zastosowania w OSOP i poinformował, że szczegółowe warunki uczestnictwa w programie rolnośrodowiskowym w ramach opcji ochrony siedlisk ptaków nie zostały przedstawione w projekcie PROW – mają dopiero zostać opracowane.

Następnie prowadzący zakończyli spotkanie, dziękując uczestnikom za udział i zapraszając na spotkanie ostatnie, zaplanowane na 3 października.

Wyniki dyskusji:

1. Zapoznano zebranych z wstępnymi wynikami prac terenowych
2. Wyjaśniono szereg kwestii związanych z funkcjonowaniem obszarów natura 2000 i planów zadań ochronnych
3. Przedyskutowano zalety i wady programu rolnośrodowiskowego w kontekście ochrony ptaków i opłacalności gospodarki rolnej
4. Przedstawiono i przedyskutowano propozycje działań ochronnych w ramach PZO dla Bagna Pulwy
5. Sformułowano szereg uwag do propozycji działań ochronnych

Wszelkie sugestie, propozycje i uwagi należy zgłaszać do Wykonawcy Planu (kwiatp@post.pl).

Termin następnego spotkania: 3 października 2014 r.

Raport sporządziła:

Mariola Kwiatkowska

